

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok, viz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Különbéke Oroszországgal.

Amint előrelátható volt: a nyugati hatalmak magára hagyták Oroszországot, ez pedig örvendő azon, hogy önző szövetségeseitől megszabadult, megkezdte a külön béketárgyalásokat a központi hatalmakkal.

Ezzel az oroszok elvi jelentőségű lépést tettek a béke útján.

Kétségtelen dolog, hogy a külön béke tárgyalása során mindkét fél az a cél vezet, hogy minél hamarabb és minél jobb feltételek mellett kösse meg a békét.

Oroszországnak feltétlenül szüksége van a békére, különben teljesen felbomlik a birodalomban minden, nekünk pedig katonai szempontból jelent nagy előnyt, ha óriási keleti frontunk felszabadul.

Az egész emberiség figyelme Breszt-Litovszkra irányul, ahol ma nemcsak a központi hatalmak és Oroszország közti béke, hanem a világ sorsa dől el.

Trockij beszéde a béketárgyaláson.

Oroszország hajlandó a különbékére.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkból január 10-iki kelettel.

Kühlmann államtitkár a mai ülésen az összes résztvevők egyhangú hozzájárulásával kijelentette, hogy az ukrán küldöttek, mint önálló delegáció részvételére vonatkozólag a szövetséges delegátusok előzőleg egymás között fognak megállapodni.

Ezután Trockij szólalt fel. Mindenekelőtt megállapítja, hogy a december 27-iki ülésről a német sajtóban megjelent tudósítás felel meg a valóságnak. A Pétervári Távirati Ügynökség által terjesztett fiktív táviratot illetőleg az orosz delegációnak még tájékozódásra van szüksége. Sajnálatát fejezi ki a megtörtént félreértések miatt.

A Hoffmann tábornok által bejelentett tiltakozásra megállapítja, hogy a fegyverszünet és a béketárgyalás a sajtó szabadságát egyáltalában nem korlátozhatja. Ezután szószerint a következőket mondja:

— Mindenekelőtt megerősítjük, hogy kívánjuk a béketárgyalások folytatását teljesen eltekintve attól, vajjon az antánt hatalmak csatlakoznak-e vagy sem.

Tudomásul veszi a központi hatalmak azon bejelentését, hogy az antánt

nem csatlakozása miatt a december 25-iki deklarációban foglalt alapok tárgyalanná váltak, majd így folytatja:

— Mi a magunk részéről ragaszkodunk a demokratikus békének általunk hirdetett alapelveihez.

A tárgyalásoknak semleges helyen való folytatásának követelésére az a szándék vezetett bennünket, hogy mindkét félre egyformán kedvező helyzetet teremtsünk. Az orosz közvélemény megütközött azon, hogy az orosz delegáció a németek által megszállott területen tárgyal. A felhozott technikai akadályokat nem lehet figyelembe venni, minthogy az antánt mesterkedéseitől sem félünk, mert vele szemben Oroszországnak eszközei vannak a védekezésre.

Czernin azon aggodalmára, hogy Anglia és Franciaország a békekötést esetleg meghiusítanák, Trockij a következőket jelenti ki:

— A maximalista politikának egyáltalán nincsenek kulisszái, mert a forradalom a régi diplomáciának ezt a fegyverét is elvesztette.

Hertling kancellár beszédében a jogon és lelkiismereten kívül Németország hatalmi állását is említette. Az oroszok nem vitatják, hogy Oroszországot a régi osztályok uralma gyengítette, de a világhatalmi állást nem a technikai szerkezet szabja meg, hanem a benne levő lehetőségek is. Németország gazdasági helyzetét sem a mai élelmezési viszonyai alapján kell megítélni.

— Az orosz kormány a béke szót írta programja élére s az a nagy rokonszenv, mellyel az orosz népnek a szövetséges népekhez való közlekedése megerősíti azt a kívánságot, hogy minél gyorsabban elérhesse a népek megegyezésén alapuló békét. Az orosz delegáció elfogadja azt a követelést, hogy a tárgyalásokat Breszt-Litovszkban folytassák s az orosz delegátusok Breszt-Litovszkban maradnak, hogy egyetlen alkalmat se hagyjanak kihasználatlanul a béke megkötésére.

Ezután az elnök indítványára elhatározták, hogy délután Németország és Ausztria-Magyarország kiküldöttei belső ügyekről tartanak konferenciát.

Döntés készül az olasz helyzetben.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Olaszországban a helyzet feltartóztathatatlanul közeledik a válságos döntéshez. Olaszország az antant haditanácsának sürgős összehívását követeli, amely Párisban Lloyd George és Clemenceau részvételével rövidesen össze fog ülni.

Az olasz kamarában februárban nagy harcok várhatók a nacionalisták és a baloldali párt között. Giolitti már is erősen tanácskozik.

A szocialista képviselők azonkívül a kamarában fel fognak lépni a kormány terrorizmusa, üldözése és a letartóztatások ellen. Konstatálni fogják, hogy Olaszország néptöbbsége a háboru ellen van.

Az antant újabb hajóvesztése.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből táviratozzák: A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink újabb eredménye a Földközi tengeren 12 gőzös 36.000 bruttó regiszter tonna tartalommal. A hajóban értékes rakomány volt Olaszországnak és Anglia háborús gazdaságának a keletre. A veszteség főleg Olaszországot és Anglia sziriai és mezopotámiai csapatait érinti érzékenyen.

A francia szenátus a helyzetről érdeklődik.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A francia szenátus hadügyi bizottsága jelentést kér Clemenceautól a hadügyi helyzetről, a szövetségesekkel való együttműködésről és az általános hadvezetésről.

Hivatalos jelentés Trockij beszédéről.

Budapest, január 11. A Magyar Távirati Irodának jelentik Breszt-litovszkából:

A beszéd, amelyivel Trockij tegnap megindokolta az orosz delegáció hajlandóságát a tárgyalások folytatására, mindenekelőtt sajnálatát fejezte ki az eddigi félreértésekért és kijelentette, hogy az orosz delegáció hajlandó a tárgyalásokat folytatni, eltekintve attól, hogy az entente csatlakozik-e hozzá, vagy nem. Elismeri továbbá, hogy a központi hatalmak december 25-iki nyilatkozata az entente távolmaradása következtében érvényét veszti. Az orosz delegáció a maga részéről ragaszkodik a demokratikus béke alapelveihez.

A tárgyalásoknak semleges helyre való áttétele ellen emelt kifogások nem helytállóak, mert Oroszország az entente machinációival szemben önmagát meg tudja védeni és az entente egy semleges városban sem

agitálhat hatásosabban a béke ellen, mint Pétervárott. Nehogy azonban a központi hatalmaknak ürügyük legyen a tárgyalások azonnali megszakítására, kívánja azokat Breszt-litovszkban folytatni.

Kifogásolja, hogy a német kancellár Németország loyálisán és tiszta lelkiismeretén kívül hatalmi állására is hivatkozott. Oroszország technikájának mai állapota nem mérvadó az orosz nép világhelyzetének megítélésére, amint a német kereskedelem mai helyzetéből sem lehet következtetni annak igazi helyzetére.

Trockij végül javasolja, hogy térjenek át a tárgyalások folytatására.

Az elnök javaslatára azután elhatározták, hogy délután egyrészt Németország és Ausztria-Magyarország delegátusai, másrészt Oroszország delegátusai megkezdik a tanácskozásokat.

Buchanan utóda — Henderson.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Az Extrabladed londoni levezetője jelenti, hogy Hendersonnak pétervári angol nagykövetté való kinevezése közvetlenül küszöbön áll.

16-án ül össze a képviselőház.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Szász Károly képviselőházi elnök kijelentette, hogy a délelőtti folyamán telefonon Wekerle miniszterelnökkel megállapodott, hogy a képviselőház ülését 16-ikára hívják össze, amelyen a további teendőkről intézkednek. Az első ülésre Hegedüs Lőránd engedélyt kapott, hogy sürgős interpellációt terjesszen be Magyarországon károsodásáról az ipari kvótában és a nyersanyag beszerzésében. Csütörtökön fogják megválasztani a választójogi bizottságot.

Magyar ujság Péterváron.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Trockij a szovjetnek bejelentette, hogy Péterváron magyar lapot fognak indítani, amelyet egy hadifogságban levő magyar szociáldemokrata fog szerkeszteni.

Az excár egy táncosnőt vesz nőül.

Budapest, jan. 11. (Saját tudósítónktól.) Haparandából jelentik: Pétervári lapok rendkívüli kiadásban közölték, hogy a cár válni készül feleségétől, hogy egy táncosnőt vehessen nőül.

Az ántánt hatalmak kitartanak a döntésig.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Matin írja: Az ántánt államfői közt táviratváltás történt. A táviratban hajthatatlan elhatározásukat fejezik ki, hogy a győzelmes döntésig összetartanak.

Manuel — román király?

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Hirlik, hogy Manuel portugál király formailag is lemondani készül a trónról, hogy a monarchikus államforma megalapozásához utat nyisson. Manuelt főleg Anglia készítette a lemondásra, amiért garanciát adott, hogy a román királyság trónjára juttatja. Az erre vonatkozó titkos szerződést Lloyd Georgéval londoni tárgyalása alkalmából kötötte meg.

Ujabb letartóztatások Oroszországban.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Az orosz forradalmi törvényszék elrendelte Csernovnak, Skobalevnek és Cseretellinek letartóztatását. Már mind a hármat letartóztatták.

Differenciák az antantban a béketárgyalás miatt.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Berlinből táviratozzák: A svájci határról jelentik a Lokal-Anzeigernek: A Daily News és a Daily Telegraph január 5-iki számai a cenzura beleszólása nélkül arról írnak, hogy differencia támadt az antant-szövetségek közt a breszt-litovszki béketárgyalások miatt. E differenciák megakadályozták az orosz béketavaslatlalt szemben való egységes állásfoglalást.

Teljes ülés a táblán.

A táblai ítéletek a Kuria előtt.

A nagyváradi királyi ítélőtábla Lábán Lajos dr. elnök vezetésével megtartotta teljes ülését, amelyen megjelentek:

Harmathy Károly, Kepes L. Miklós, Fekete József, Böhm Jenő kuniai bírák, Geleta Géza, Szegedy Lajos dr., Hubay Lajos, Korn Lajos, Vámosy Mihály dr., Domokos László táblabírák és Patzkó Antal dr. táblai titkár.

Lábán Lajos dr. elnök tömör, stílusos beszédben visszpillantást vetett az évnek a királyi táblát érintő eseményeire, főbb vonásokban ismertette a tábla múlt évi tevékenységét, amelyből kiderült, hogy a nagyváradi tábla kiváló jogászai eredményesen dolgoztak, mert a Kuria a táblai ítéleteket majdnem mind helyben hagyta, a nagyszámu ítéletek közül havonta legfeljebb 1—1 ítéletet változtatott vagy oldott fel, de néha egyet sem.

Előterjesztette ezután az elnök, hogy a fegyelmi bizottságot kell megalakítani s e célból négy rendes és négy póttagot kell választani.

Rendes tagok lettek: Petróczy Zoltán dr., Fekete József, Korn Lajos, Szegedy Lajos dr., póttagok: Böhm Jenő, Jakab Mihály, Gálbory József és Harmathy Károly.

Erős tüzéségi tűz St. Quentinnél.

Budapest, január 11. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

Fegyverszünet.

Olasz harctér.

Lényeges esemény nem történt.

A vezérkar főnöke.

Berlin, január 11. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös és a német trónörökös hadcsoportja. Az ellenségnek azon kísérletei, hogy január tizedikének reggelén Yperntől délkeletre meglepetésszerűen és tüzéségi előkészítés után behatoljon, meghiúsultak. Egész napon át a flandriai arcvonalon és a Cambraytól délnyugatra élénk tüzéségi harc fejlődött ki Moeuvre és Marcoing között.

Az angol tüzéségi tűz este és napkeltevel átmenetileg a legnagyobb hevességre fokozódott St. Quentin mindkét oldalán és az Aisne közötti terület egyes szakaszaiban a francia tüzéség tevékenysége is élénk volt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Elamontól nyugatra fokozott harci tevékenység.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Macedon és olasz arcvonal.

A helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásmester.

Szökött katonák offenzívája a fürdők ellen.

Minden nap egy betörés.

A betyárvilágra emlékeztető közbizton-sági állapotok tartják izgalomban és rette-gésben mintegy két hét óta Félixfürdő, Püs-pököfürdő, továbbá Hájó, Rontó, Harangmező községek lakóit. Hol itt, hol ott, de minden-nap feltörnek egy-egy lakást, kirabolnak egy-egy embert. Lopások, betörések, uton-állások egymást érik s a két főből álló, másképp derék csendőrszolgálat az egyre szaporodó, egyre vakmerőbb gonosztevőkkel szemben.

Mintegy két héttel ezelőtt történt, hogy a Félixfürdői csendőrszolgálat jelentés érkezett, hogy Hájó község házait sorban kirabolják. Rendesen azokhoz a lakosokhoz törnek be, akik heti, vagy havi élelmiszer készletüket felvették, hazavitték. Az ismeretlen tettesek feltörnek a lakást s az élelmiszereken kívül főleg ruhaneműt, de a párnákat, ágyneműket is elviszik, sőt megtörtérik, hogy a vas-kályhát is elcipelik.

A jelentés folytán a csendőrszolgálat megin-dította a nyomozást, de eredményre jutni nem tudott, azt az érdekes megfigyelést tette csak, hogy a betörők olyan helyre látogat-nak főleg el, akik Nagyváradról nagyobb mennyiségű élelmiszerekkel térnek falu-jokba.

Közben a betörők Hájó községből Ron-tóra tették át működésük színterét. Itt is a régi recept szerint dolgoztak, egy éjjel csak egy lakást törtek fel, de onnan aztán a petroleumtól, lisztől, cukortól kezdve az élő sertésig minden kézzelfoghatót elvittek.

Egy éjjel a Püspököfürdőből betöréshez szükséges eszközöket loptak el, amint ezt a csendőrszolgálat megállapította, másnap éjjel ezekkel a szerszámokkal már a Félixfürdőben dolgoztak, ahol a bérlő egész ruhatárát el-vittek. A betöréshez használt szerszámokat ott találták meg a betörés színhelyén, rá-következő éjjel már viszont a Püspököfürdőben működtek, a betörés szerszámait itt is visszamaradtak s ezekről viszont azt állapi-totta meg a csendőrszolgálat, hogy a Félixfürdő-ből lopták őket.

Az is mindennapi eset, hogy az ország-uton haladó asszonyokat, öreg embereket a banda tagjai megállítják, leveszik róluk a felső ruhát, cipőt, kendőt s úgy engedik őket utjokra.

Egy ilyen utonállásnak az egyik erdővéd tanúja volt a minap. Láta amint egy katona egy asszonyt kifosztott, közbe is lépett, de a haramiának társai is voltak akik, őt is közrefogták s így fenyegették meg:

— Jó lesz elmenni innen, mert a fegy-vert is elveszük!

Ez az erdővéd a csendőröknek pontos személyleírást adott, amelynek alapján a csendőrök a banda vezérében egy szökött cigány katonát sejtettek, aki több szökött katona segítségével követi el a vakmerő gaz-tetteket. Elfogni azonban mindeddig nem lehetett őket, azt hiszik, hogy a banda tag-jai valamelyik környéki barlangban, talán éppen a Lukács Ödön barlangban tartózkod-ik, erre vall legalább az a körülmény, hogy a párnákat, ágyneműket, vaskályhát kül-

nös előszeretettel hordják, úgy látszik a buvóhely berendezéséhez volt ezekre szük-ségük.

A csendőrszolgálat a banda ártalmatlanná té-telére egymaga gyengének tartja magát, mert hiszen nagy kiterjedésű terület átkutatására van szükség s ezért tegnap a nagyvárad-i katonai rendőrségtől kért segítséget.

A meginduló széleskörű nyomozás va-lószínűleg gyorsan kézre fogja keríteni a fürdők környékét rettegésben tartó vakmerő rablókat.

Hatósági cipőjavító-műhely lesz,

[de lesz-e bőr is?

Nagyváradon a téli nagy hideg beálltá-val nagy szükség van lábbeliekben. A ke-reskedésekben alig találni cipőket, legfeljebb 200—240 koronáért. A cipészek is ilyen áráért készítenek cipőt mert őket megfeji az, akitől a bőrt s más anyagot beszerzik, így ő sem készíthetik olcsón a lábbelieket. De vannak egyes iparosok is, akik na-gyon hamar akarnak meggazdagodni.

Ezek az állapotok késztették Lukács Ödön főjegyzőt, hogy a hatósági cipőjavító-műhelyt szervezze. Ez meg is történt, de az akcióhoz szükséges bőr még mindég késik s így Lukács Ödön buzgó munkája még mindég nem hozza meg a méltán várt ered-ményt.

Az e héten tartott városi közgyűlés egy-hangulag elfogadta a Stágl Kálmánnal kö-tött szerződést, amelynek alapján a közön-ség olcsón jutna a lábbelik javításához, esetleg új cipőkhöz.

Minden azon fordul meg azonban, hogy most már kap-e a város bőrt, amit a mű-hely feldolgozzon? Az eddigi tapasztala-tok nem nagy reményt nyújtanak erre. Mert éppen legutóbb is furesa dolog történt, ami szomorúan mutatja, hogy minden agilitás, minden buzgó törekvés csődöt mond a kap-kodó felületesség miatt, amelylyel a Köz-pontokban kezelik a közönség különböző el-látásának a kérdését.

A kereskedelmi miniszter hozzájárulá-sával nagyobb mennyiségű talpat és fejbőrt utaltak ki a nagyvárad-i hatósági cipőjavító-műhely részére.

A város szerződéses vállalkozója és a város megbízásából egyik kiváló szakipar-sunk felutaztak Budapestre, hogy a ható-sági műhely részére szerszámokat, anyago-kat szerezzenek be és vegyék át azt a né-hány métermáza bőrt, amelyet a Bőr-beszerzési Bizottság a nagyvárad-i cipőjavító-műhely részére kiutalt.

A szükséges anyagokat, felszerelése-ket össze is vásárolták s azután fel-keresték a kijelölt helyet, hogy átvegyék a bőrt.

Nagy meglepetésükre azonban ott azt a felvilágosítást nyerték, hogy egyáltalán nin-csen semmiféle bőrkészlet a raktárban s így a kiutalt bőrt nem adhatták át.

A kiküldöttek így kénytelenek vol-tak üres kézzel, bőr nélkül hazajönni.

Meglátjuk, hogy a közel jövőben hozzá-jut-e a város a szükséges bőrhöz. Ha igen, rendkívül jótévé hatása lesz az új intéz-ménynek.

Egy lapalapítás akadályai.

Óvári Elemér dr. kolozsvári ügyvéd ez-előtt 13 évvel két politikai napilapot akart alapítani Kolozsvárt, egy 4 és egy 2 fillérest, ez utóbbit *Polgári Friss Újság* címmel. Nagyszabásu terveit megnyerte Ujhelyi Mór kolozsvári nyomdász és lapkiadót is, akinek azonban rosszul állottak a dolgai, ép-pen kiegyezett hitelezőivel 11.000 korona fizetésében, hogy elkerülje a csődöt. A kö-vetelésekből 6200 korona erejéig Boros Jenő nagyvárad-i nyomdatulajdonos és Lévai Már-ton vállaltak készfizetői kezességét. Első sürgős teendő volt tehát megszabadítani Ujhelyit a nyomasztó és sürgős adósságok-tól s e célból Ujhelyi egy 6000 koronás fedezeti váltó átadásával megkérte Óvári drt, hogy vegyen fel 12000 koronát valahol saját aláírására (ő akkor váltón nem szere-pelhetett) és a legsürgősebb adósságoktól mentesítse vállalatát, hogy a lapok megin-dulhassanak kettőjük közös kiadásában és szerkesztésében. A többi pénzt — a 6200 koronán felül levőt — a lapvállalat venné fel s ennek a céljaira fordítaná.

Óvári tehát aláírt 12000 korona értékű váltót s átjött Nagyváradra, itt Boros Jenő megkérte, vegye fel a pénzt s teljesítse a fizetéseket. Boros eljárt a megbízatásban s kifizetett 6200 korona olyan tartozást, ame-lyért ő kezes volt, a többi pedig elszámolta. A váltót azonban Óvári nem törlesztette, a bank beperelte s végrehajtotta. Végül Óvári kifizette a váltótartozást s megkérte Borost, engedjen rá a 12000 koronát, hogy ő ezt Ujhelyin behajtsa. Boros az engedmé-nyezést átadta Óvárinak, ez végrehajtási el-járást vezetett Ujhelyi gépeire, Ujhelyi ez ellen felfolyamodott s a tábla jogerősen meg-szüntette a végrehajtást, mert a követelésnek nincs jogalapja, amennyiben a tartozás nem áll fenn. Óvári most Boros Jenő ellen for-dult, mint készfizető kezes ellen s e pernek tegnap volt a perfelvétele Kérchy Péter ta-nácselnök vezetésével ítélkező polgári ta-nácsban.

Guttman Miklós dr. Óvári Elemér dr. képviselőtében előadta, hogy az engedmé-nyezésért Boros Jenő ellenértéket kapott: egy fellebbezést vont vissza Óvári és más-részt olyan adósságokat fizetett ki Boros a felvett 12000 koronából, amelyekért ő kezes volt, tehát az obligóból szabadult.

Kotzó Jenő dr. Boros Jenő képviselőtében a kereset elutasítását kérte, mert Óvári nem a saját pénzét adta a lapvállalathoz, hanem egyrészt az Ujhelyiét, másrészt a társakét. Boros a 12000 koronát arra fordította, amire kellett s erről elszámolása is van az iratok között. Boros nem kapott ellenértéket Óvári-tól, a keresetnek tehát nincs jogalapja.

A bíróság elhatározta, hogy beszerzi az előző iratokat s személyesen eskü alatt ki-hallgatja Ujhelyi Mór és Boros Jenő, vala-mint Ausch Jenő dr. tanút is.

* Szőlősgazdák figyelmébe. Kérjük a betaposott szőlőtörkölyt e hó 16-tól 31-ig te-lepünkre (Velencepart 73) okvetlen beszállí-tani. Nagyvárad város hatósági központi szeszlovója.

Irigylésreméltó sopánkodók és az éhség.

A történetírás kulisszái mögé való tekintés után is meggyőződhetünk arról, hogy a háború okozta, oly nyomasztó életkörülmények közt még nem volt az emberiség, mint minőben napjainkban sanyalódnak. Mert hiszen ily roppant aránya borzalmas katalizma még nem rázkódtatta meg a társadalmat. Kulturális és társadalmi összekavaródások bizony sokszor voltak s olyankor az emberek sokat panaszkodtak. Így pl. száz év előtt, a napoleoni háborúk okozta gazdasági romlás „rettenetes” drágaságot idézett elő. Nem győztek eleget sopánkodni az emberek a hallatlan drágaság miatt. Régi írásokban megtaláljuk a háborús árakat. A „Hazai és külföldi tudósítások” akkori híradása szerint: az 1817-iki Leopoldi pesti vásárban egy mázsa tehénvaj ára 170 forint, egy mázsa szalonna 75—90 forint volt. Ugyanekkor egy pár ökörbőr ára 65 forint, egy pár tehénbőr 40—45 forint, egy pár borjubőr 5—6 forint, egy pár lóbőr 12—15 forint volt. A fehérmész ára mázsánként 80—100 forint, a sárga méz pedig 60—70 forint. 1817. november 25-én pedig ez volt a gabonának pesti piaci ára: egy pozsonyi mérő tiszta buza 253 garas, az árpa 133 garas, rozs 173 garas, kétszeres 200 garas, zab 80 garas és a kukorica 113 garas volt.

Bárscsak ekkora drágasággal kellene nekünk is most napról-napra küzdenünk!

1824-ben dédapánk fakó följegyzései nyomán, oly általános inség szomorította el egész hazánkat, hogy még népdalaink is ilyenformán siratták meg a lovak sorsát:

— Nincsen széna, nincsen abrak,
Édes lovam, agyoncsaplak!
— Ne csapj agyon, édes gazdám!
Kitelelek a zsupszalmán!

1860-ban pedig jó öreg apánk bánatára, az alföld szárazsága miatt, rettenetes nyomoruság nehezedett az országra. Ezt is történelmével jellemezzük:

— Mikor gazdánk már nem bírta tovább ellátni a lovat, sajnálatból kikötötte a határvegi karóhoz. Még a passzust is a nyakára zsinegelte. Hadd vigye az, akinek takarmánya van. Másnap a gazda megnehezült szíve kivágyakozott egyetlen pár lovához. De milyen nagy volt meglepetése, nemcsak az ő paripái vihogtak feléje, hanem még két pár hasonló sorsu inséges paripa is.

Egy Brassóban lakó 88 éves 48-as honvéd, aki végigküzdötte az erdélyi szabadságharcot, az akkori drágaságról a következő érdekes adatokat mondotta el:

— Csizma és cipő 1849-ben már egyáltalán nem volt kapható. Az apám, a ki uradalmi tisztartó volt, nem tudott cipőt venni, hanem a gyerekek és felnőttek is bocskorban jártak. Az öreg számadó kanász csinálta a bocskort, megnyuztak pár öreg disznót, a bőrét nagyjában kidolgozták és már meg is csinálták bocskornak.

Egy köböl buza ára ötven forintra szökött fel. Ebben az időben ez horribilis ár volt. A termés nem volt silány 48-ban. A drágaságot nem is ez okozta, hanem az, hogy az átvonuló német és orosz csapatok a lakosságot megsarcolták; helyenként huszonnégy órás rablást engedtek a parancsnokok. És ez nem is egyszer történt. Egyik után következett a másik. Ez volt az oka, hogy itt-ott hiány állott elő az élelmiszerekben, a seregek járásának ki nem tett helyeken pedig bőség volt. Hus, zsír általában bőven volt. Egy font hus ára akkor sem volt több 26—29 krajcárnál.

Tehát 48-ban sem volt a legrózsásabb élet. De úgy látszik, hogy mégis sok minden másként volt. Annyi bizonyos, hogy több volt a — becsület és kevesebb a — galíciai

kereskedő, gyáros, ügynök és — nem voltak galíciai menekültek!

A konstantinápolyi mai rettenetes drágaságról Kurz Zelna bécsi énekesnő, ki a múlt héten Konstantinápolyban két hangversenyen lépett fel, a bécsi lapokban elmondta élményeit. Megdöbbentő az, amit a konstantinápolyi drágaságról mond és ha nem az illusztris művésznő beszélné el, el se hinné az ember. Egy csésze feketekávé ára 10 korona, egy nem nagyon dus reggeli 100 koronába egy ibrik tea két csészével és 3 darab kis süteménnyel 16 koronába, egy üveg pezsgő 200 koronába kerül. A cukor vagy a főzelék kilójáért több török fontot kérnek, ami csinos összeg lehet, egy török font értéke körülbelül 32 korona. Ezeket tekintve, Kurz Zelna szerint a bécsiek boldognak mondhatják magukat, hogy olyan „olcsón” élnek.

Hazabüvölés Szibériából.

Létai Józsefnéhez, aki rongyszedéssel foglalkozik, azzal a kéréssel állított be Somogyi Istvánné biharnagybajomi asszony, hogy ő nagyon szereti az urát, de még jobban az ura öccsét, aki most Szibériában orosz hadifogságban van s hallotta, hogy Létainé ért a szerelmes szívek összeboronálásához. Tegye tehát hajlandóvá hozzá a sógora szívet s büvölje őt haza.

— Hogyne, felelt Létainé a babonás asszonynak, természetesen, hogy én egyenesen az ördöggel érintkezem s ő engedelmeskedik nekem. De ez nem megy ingyen. Először is fazekat kell hozni, azután belevalót, babot, hurkát, kölest, buzát.

Somogyiné hordta is a sok jófélélt Létainénak, akit kért, hogy szállítsa neki a levegőn keresztül az ő sógorát a szibériai fogolytáborból.

— Hogyne, mondta készséggel Létainé, csak hogy előbb két párnát kell elégetni a biharnagybajomi és körösladányi országutak keresztezésénél pont éjfélkor, azután annak hamujában megfürödni s miután piszkos lett, ezt Diana-szappannal le kell mosni, aztán pedig újfent hozni ennivalót és pénzt, minél többet.

Nosza: Somogyiné elégette a párnákat, megmosdott, pénzt hozott, de se az ura nem jött haza a frontról, se a sógora nem repült át Szibériából a Kárpátokon. Elkeseregte ezt a csendőrmesternek s így került Létainé tegnap Gyenge Béla tanácselnök vezetésével itélkező tanácsa elé (bírák Persz Ferenc és Vajnovszky Vince, jegyző Bolcas Ágoston dr.).

Létai Józsefné beismerte, hogy egyes tárgyakat kicsalt az asszonytól, sőt teát is itatott vele a legfurcsább keverékekből.

Somogyiné beismeri, hogy ő babonás és hitt a jósnőnek. A szembesítésnél olyan derűtség tört ki a teremben, hogy a korlátok majdnem leomlottak. Létainé leleplezte magát és kliensét.

Nesztor József dr. királyi ügyész a vádat fentartotta.

Guttman Miklós dr. védő a babona ellen kelt ki s vádlott eljárását alkalmasnak tartja, hogy a babonásokat nevetségessé tegye s hasonló kísérletektől elvegye a kedvüket.

A bíróság 3 havi fogházra s 100 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat, akit 500 korona kár megtérítésére is kötelezett. Vádlott és védője fellebbeztek.

A kormány súlyos helyzete.

Budapest, január 11.

Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap reggel, vonatának nagy késésével, visszaérkezett Budapestre.

Kiderült, hogy a pártprogram ügye nem nyert kedvező elintéztést. Bécsben ugyanis tegnap igen fontos helyen sok szó esett a magyar katonai követelésekről és még a legjobb eset az, ha feltesszük, hogy ezeknek a követeléseknek teljesülése elhalasztódott jobb időre, amikor majd az ellene megnyilatkozott álláspontnak kevesebb súlya és hatása lesz. Annyi bizonyos, hogy a katonai kérdések megoldása Wekerle programjában már nem foglalhat helyet.

Mint hogy bizonyos az, hogy a katonai kérdések kikapcsolásával Wekerle nem alapíthat számottevő egységes új pártot, a pártalakítási akció máris meghiúsultnak tekinthető. Ebből folyólag valamennyi párt körében úgy itélik meg a helyzetet, hogy Wekerle pozíciója igen erősen megingott és már ma biztos bukásának hírei terjedtek el.

Hogy ez a bukás formailag is mikor fog bekövetkezni, annak megjövendölésébe senki sem bocsátkozik, de abban minden oldalon egyet értenek, hogy Wekerlét szakadék szélére vitte az a szereplés, a melylyel pártot igyekezett alakítani. Wekerle — mondották ma nekünk — Bécsben megígérte a pártok egyesülését, mielőtt még ezekkel a pártokkal tárgyalt volna, itthon pedig megígérte a többi között a katonai vívmányokat, mielőtt erre bármiféle felhatalmazása lett volna.

A Hadik-ügy, bár kisebb jelentőségű, mint a milyenek bizonyos körökben kezdetben feltűntették, még mindig nincs egészen elintézve. Wekerle meglátogatta Hadik grófot és közölte vele, hogy a király a közeli napok egyikére magához hivatja. Ezen az audiencián fog elválni véglegesen, hogy megy, vagy marad-e Hadik gróf.

A kormány egyelőre bizik benne, hogy Hadik gróf meg fog maradni a Közélelmezési Hivatal élén.

Földet kapnak a rokkant katonák.

A rokkant kérdés megoldásának egyik igen helyes módja a földműves rokkantak földhöz juttatása és a kis gazdaságok vitelére tőkével való ellátása.

A nagybankok közül egy földbirtok-üzletkkel foglalkozó nagy budapesti bank megkezdte a rokkant-telepek létesítését.

A Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság elhatározta, hogy rokkantak telepítése céljából saját birtokaiból kétszázötven holdat ajándékképpen, bérleteiből pedig ugyancsak kétszázötven holdat tizenöt éves ingyenes bérletet átenged az Országos Hadigondozó Hivatalnak.

Az átengedett területeket a bank birtokainak, illetve bérleteinek a községekhez legközelebb eső és így legértékesebb részeiből hasítja ki.

Biharmegyében az első rokkanttelepet értesülésünk szerint a Magyar Agrár és Járadékbank tamáshidai bérgazdaságában létesíti az Országos Hadigondozó Hivatal.

A tamáshidai bérgazdaságnak a község

határában levő területét 15 évre ingyenes bérletre osztják ki arra érdemes rokkant katonák között.

A tamáshidai rokkant telepet a bank béruradalmi látja el gazdasági felszerelésekkel és a fundus instruktussal ellátott kis gazdaságokat üzembe helyezve adják át a rokkant katonáknak.

A rokkant telep felállítására a gazdaságban már megkezdődtek az előkészületek.

A jogász ifjuság mai kabaréja.

A jogászi ifjuság vig kabaréjának főpróbája tegnap zajlott le zárt ajtók mögött, a szereplőkön kívül csak a sajtó képviselői és érdeklődő művészek voltak jelen.

A látottak és a hallottak alapján tulzán nélkül leszögezhetjük, hogy ma a jogászoknak meleg sikerű estélyük lesz. Ugy értesülünk, a közönség is sejtje ezt, mert már jegyet csak korlátolt számban lehet kapni a Hegedűs hírlapirodában és a Kath. Népszövetség jogvédő irodájában. Este 7 órakor a pénztárnál is lesz jegyváltás.

A 8 órakor kezdődő számok végleges műsora a következő:

1. Prolog. Előadja Rack Kálmán.
 2. 2001. Tréfa (irta Fráter József, zenebetéteket Papp Károly), előadják Moldoványi László, Soltész Kálmán, Papp Károly.
 3. Stancák. Előadják Kakas István és Rack Kálmán.
 4. a) Lovagom . . . Királyom . . . (Papp-Fráter) b) Közös fürdő, éneklő Kálmán Mancsi, a Szigligeti-színház tagja.
 5. Keleti tánc, lejtő Papp Magduska urleány.
 6. Kupa. Éneklő Papp Károly. Zongorán kíséri Krámer Ödön.
 7. A búvós szék. Tréfa, irta Karinthy Frigyes. Szereplők: Kálmán Mancsi, Kakas István, Soltész Kálmán, Markovits László, Moldoványi László, Fráter József, Papp Károly, Grünfeld Emil és Rack Kálmán.
 8. Kellemes meglepetés.
- Az egyes számokat Fráter József konferálja be.

A Szabadegyetem tegnapi előadása

nagy érdeklődés mellett folyt le. Az érdeklődés nem is volt hiábavaló. Mindkét előadó lebilincselte hallgatóit közvetlen, meleg előadási modorával.

Dr. Vámos Gyula honvédszázados, hadapródisk. tanár „A magyar hadügy fejlődését” ismertette a honfoglalástól kezdve egész Mátyás koráig. Több új adatokkal világította meg őseink hadszervezetét, hadviselési módját az Árpád-korban, hangsúlyozva, hogy a speciálisan magyar könnyű harcmodornak köszönhetőek diadalaik oroszánrészt. A bandériális rendszer kialakulása az Anjók alatt, majd az első magyar hadsereg megalakulása Mátyás alatt, vonult el a hallgatóság lelki szemei előtt.

Kiválóan érdekes volt dr. Bozóky Ferenc kir. kath. jogak. tanárnak Magyarország népességéről tartott előadása. A statisztikai száraz számtengerbe valóságos művészettel öntött életet és rendet. Magyarország népességének állapotát és népmozgalmi statisztikáját mutatta be, mindig tanulságos nemzetközi háttérbe illesztve azt be. Népünk száma, sűrűsége, megoszlása a város és a vidék között, megoszlása nemzetiségek szerint: mind sok

tanulással jártak s örvendéses okulásul a magyar kultúrának hódító, beolvasztó hatalma tekintetében. Aggályokat támasztott a születéseknek és a házasságkötéseknek folytonos csökkenése, különösen a háború alatt örvendéses fényt vetett egészségügyi intézményeink tökéletesbülésére a halálozások arányszámának általános javulása. Rémitő nagy azonban csecsemő- és gyermekhalandóságunk, amellyel egész Európában vezetünk s amelynek csökkentésére államnak és társadalomnak össze kellene fognia. Foglalkozott előadó a háborús éveknek ugy a polgári lakosság, mint a hadrakelt sereg körében tapasztalható szomorú eredményeivel is.

HÍREK

* A Kath. Kör háborús délutánja. A Nagyváradai Katolikus Kör holnap, vasárnap délután fél 6 órakor Szent-László termében a Nagyváradai Katolikus Növédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézetének gondozásában álló hadiárva és hadbavonultak családtagjai javára háborús délutánt rendez. Az ünnepély-sorozata:

1. Mozart: Nyitány a „Figaró lakodalma” című operából. Előadja Scharl karnagy vezetésével a honvédszenekar.
2. A háborús költészetéről. Előadás. Tartja dr. Kovács Lajos prem. főgimnáziumi igazgató.
3. Paganini: Koncert No. 1. (op. 6.) hegedűn előadja Lóránd Edith urleány a honvédszenekar kíséretével.
4. Szavaltat. Előadja Bihari Ákos színművész.
5. a) Händel-Hubay: Largetto; b) Hubay: op. 27. „Poemes hongrois” No. 1 et 6. Előadja Lóránd Edith urleány a honvédszenekar kíséretével.

Belépti-díj: Zsöllye 3 K. Támlásszék 2 K. Erkély I-sor 2 K, a többi sor 1 K 50 f. Állóhely 1 K. Felülfizetéseket az anya- és csecsemővédelem javára köszönettel fogadnak és hírlap útján nyugtáznak. A fennmaradt helyek a Kath. Kör háznagyánál megválthatók.

* A Szociális Missziótársulat Debreczenben. Szociális missziótársulati értekezletet hívott egybe Gróh Ferenc prelátnak, debreczeni pélébános kedden a róm. kath. főgimnázium tanácstermébe. Az értekezleten résztvevett az Urinők Kongregációja teljes számmal, a Szent-Erzsébet Egyesület meghívott képviselői dr. Bernolák Nándor egyet. tanár, Szent-Királyi Tivadar, dr. Lóky Béla főgimnáziumi-, Mellau Márton tanítónőképző-intézet igazgatók, dr. Zalai János főreáliskolai tanár. Gróh Ferenc elnök röviden vázolta az értekezlet célját — a Szociális Missziótársulat debreczeni fiókjának megalakítását — felkérte dr. Bernolák Nándor egyetemi tanárt a tárgyról szóló előadásának megtartására. Dr. Bernolák Nándor azzal kezdte előadását, hogy a Szociális Missziótársulat munkássága elvi szempontból és szellem tekintetében nem újítás a keresztény karitás terén. A keresztény társadalom kezdettől fogva a gyöngék támogatásában látta egyik legfőbb kötelességét. E kötelességet ugy maga az egyház, mint a társadalom eddig is nagy szeretettel végezte. Azonban a történelmi fejlődés új szociális feladatok teljesítését kívánja, az eddiginél fokozottabb mértékben és tökéletesebb szervezetekkel. E feladatokra

vállalkozott a Szociális Missziótársulat, hogy megmentse az alsóbb néprétegek erkölcsi romlás veszélyének kitétt vagy már minden támadásra szoruló szegény asszonynak. A tartalmas és lelkesítő beszéd után Gróh Ferenc köszönetet mondott dr. Bernolák Nándornak gyönyörű szavaiért s kérte az értekezlet tagjait, hogy Rónay Paula nővér előadását nemcsak maguk hallgassák meg, hanem ismerőseiket is hozzák el magukkal. Rónay Paula a Svetits-intézet nagytermében tegnap kezdte meg három napra tervezett előadássorozatát óriási érdeklődés mellett.

* Az új munkásbiztosító törvény intézkedéseinek ismertetésére 1917 január 13-án, vasárnap d. e. 10 órakor, a Városháza közgyűlési termében nyilvános előadást tartunk, ahol dr. Katz Béla pénztári ügyész fogja az új törvényből keletkező jogokat és kötelességeket megvilágítani. Az előadásra a város munkaadóit és alkalmazottait — saját nagyfontosságú érdekükben — tisztelettel meghívjuk. Munkásbiztosító Pénztár Igazgatósága.

* Elhunyt képviselő. Dr. Tüdös János Debrecen első kerületének országgyűlési képviselője Budapesten a Schwartz-er-féle szanatóriumban meghalt.

* A városi tisztviselők szövetkezetének tagjait értesítjük, hogy thea levelepótló és Diana sósborszesz kerül kiosztásra a városháza földszint 29. sz. szobájában és a kik még paprikát nem vettek, azok azt is ugyanott megkaphatják.

* Hintsék be a járdákat. A pár nap előtti hóolvadás után bekövetkezett erős hideg idő valósággal életveszélyessé tette a járdákon való közlekedést. A legtöbb ház előtt nem takarították el kellőleg a havat s így sikos jégbuckók borítják a járdákat. Ezen könnyen lehetne segíteni, ha a háztulajdonosok fűrészpórral, vagy hamuval behintenek a járdát, de a rendőrség nem szorítja rá őket, míg csak valami nagyobb szerencsétlenség nem történik. Pedig erre szabály van, csak végre kellene hajtani.

* Cipőfelsőrész és talp a városi tisztviselőknek. Hantos Elemér, a kereskedelmi miniszterium államtitkára értesítette Bernát János könyvtárigazgatót, hogy a városi tisztviselők szövetkezetére részére 4 tucat bőrt és 50 kg. borjubőrt cipőfelsőrészeknek, továbbá 30 kg. ló bőrt talpbélésnek és 60 kg. talpat utalt ki a Magyar Bőrbeszerezési Részvénytársaságnál. Juricskay Barna, a szövetkezet elnöke intézkedett, hogy a kiutalt bőrtanyagot hazaszállítsák és mielőbb szétosszák a tisztviselők között.

* Elmaradt egy zérus. A Stefánia Szövetség javára rendezett képkiallítás jövedelméről közölt tegnapi hírnkbe, zavaró sajtóhíja csuszott be. Ugyanis a képkiallítás jövedelme nem 1800 korona, hanem 18000 korona.

* Halálozás. Örömy Gyula városi építész mély gyász érte, édesatyjának: Örömy József építésznek halálával. A 86 éves öreg ur csütörtökön éjjel, rövid szenvedés után hunyt el. Temetése ma szombaton délután 3 órakor megy végbe a Ritoók Zsigmond-utca 26. sz. háztól, a kath. egyház szertartásai szerint.

* Kötél általi halálra ítélték egy rablógyilkost. Budapestről jelenti tudósítónk: A honvédhadosztálybírósa Tischler Lajos honvédtizedest, aki Várpalotán megölte és kirabolta Csósz István 74 éves földművest, szállásadóját, kötél általi halálra ítélték.

„Franciaország nem halaszthatja tovább a győzelmet.“

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: A Havas-ügynökség jelenti: Dubost, a szenátus elnöke, ülészakának megnyitása alkalmával beszédet mondott:

Az 1917. év — mondotta — újabb nagy terhekkel és nyomorusággal súlyosbította Franciaországot anélkül, hogy döntést hozott volna.

— Amerika hatalmas szolgálatával szemben Oroszország közreműködésének elvesztése. A háromévi áldozatok után újból a Maine és Verdun között elkövetett hőstettek megismétlődése szükséges. Oroszország elpártolása a legnagyobb természeti eseménye a világtörténelemnek. Franciaországnak nincs több ideje, hogy tovább halassza a győzelmet.

A hadifoglyok kicserélése.

Budapest, január 11. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából táviratozzák: A pétervári távirati iroda jelenti, hogy a polgári és hadifoglyok kicserélésének kérdésével foglalkozó német-országi bizottság munkája igen lassan halad előre.

Berlnből jelenti: Pétervárról Párisba érkezett jelentések szerint Pétervárra és Moszkvába számos hadifogoly érkezett, azt remélve, hogy hazafogják küldeni őket. A népbiztosok tanácsa távirati úton utasította a szovjeteket, hogy ennek a mozgalomnak vessenek véget és közöljék a hadifoglyokkal, hogy hazaküldésüket csak a béketárgyalások befejeztével és meghatározott terv alapján hajtják majd végre.

*** Meghosszabbították az iskolák szünetét.** Budapesti tudósítónk jelenti: Félhivatalosan jelenti: A kultuszminister elrendelte, hogy a középfokú és az elemi iskolák szünetét február 4-ig hosszabbítsák meg; kivételt képez a középiskolák 2 utolsó osztálya, melynek összefoglaló tanfolyama csak február 17-én kezdődik meg.

*** Hírek a politika köréből.** Budapesti tudósítónk jelenti: Az Apponyi-párt értekezletet tartott, amelyen elparentálták Kossuth Lajos Tivadart. Azután fesztelen eszmecsere folytattak a katonai követelésekről. Wekerle nem volt jelen, mivel a miniszterek szintén fesztelen eszmecsere folytattak Wekerlénél. Az új választójogi kerületek beosztására vonatkozó törvényjavaslatot már elkészítették, azonban csak akkor terjesztik a képviselőház elé, amikor a választójogi javaslatot megszavazták. Ha a választójogi javaslatot nem szavazzák meg, vagy házfelosztás lesz, vagy a kormány megbukik.

*** Élelmiszer kézipodgyásként szabad szállítani.** Az élelmiszerek szállítására vonatkozóan a legellentétebb vélemények uralkodnak a közönség és a hatóságisméyek között. Ennek az állapotnak vet most véget a belügyminiszternek a 14485—1917. döntése, amely kimondja, hogy a vasuton kézipodgyász gyanánt az ország határain belül mindenki szállíthat élelmiszereket szállítási igazolvány nélkül.

*** Munkát keresnek a hadirokkantak.** Az Országos Hadigondozó Hivatal nagyvárad-i hadirokkant munkaközvetítőjénél (Városház, földszint, 9. sz.) rokkant katonák irodái, építési rajzoló, raktárnoki, munkafelügyelő, gőzgépező, téglamester, kőműves, portás, kézbesítő, hivataloszolga, éjjeli őr, mezőőr, csász alkalmazást keresnek. Ugyanott az egész ország területéről több száz munkaalikalom van bejelentve rokkant katonák részére.

*** Megnyitnak a melegedő helyiségek.** Tudatom a város közönségével, hogy a városi melegedő helyiségek a Bástya-utca 2. sz. házban és Széles-utcán a Szabadság kávéház helyiségében a mai napon megnyitnak. A melegedő helyiségeket reggeli 7 órától délután 6 óráig díjtalanul veheti igénybe bárki. Egy óránál hosszabb időn át senki a melegedő helyiségben nem tartózkodhatik. Felkérem a közönséget a saját érdekében is, hogy magát csendesen viselje, a tisztaságra és a rendre ügyeljen, a melegedő helyiségben elhelyezett butorokat a megromlásától óvja és a felügyelő utasítása szerint járjon el. Ragályos betegségben szenvedők a melegedő helyiségeket igénybe nem vehetik. Nagyvárad, 1918. január 11. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

*** Temetés.** Halász Kálmán mérnök 80 éves korában rövid szenvedés után meghalt, neje és nagykiterjedésű rokonság gyászolja. Az elhunytat tegnap délelőtti Bihar-keresztesre szállították, ahol délután fél 3 órakor temették el nagy részvét mellett.

*** Új tudományos folyóirat.** Az Országos Hadigondozó Hivatal 1918 elejétől a Magyar Fajegészségtani és Népesedéspolitikai Társasággal, a Stefánia-szövetséggel, a nemibajok leküzdésére alakult Nemzetvédő Szövetséggel és a Gyermekvédő Ligával együtt népszerűsítő tudományos folyóiratot ad ki „Nemzetvédelem” címen. A folyóiratot szerkesztő bizottság az összes tekintetbe jövő szakkörök támogatására és közreműködésére számít. Önálló tanulmányok, cikkek és más szakkavágó kéziratok, amennyiben a hadigondozásra vonatkoznak, közvetlenül Fischer Elemér iparfelügyelő (Orsz. Hadigondozó Hivatal, Budapest) címére, ha pedig a fajegészségtannal és népesedéspolitikával foglalkoznak, Hoffmann Géza cs. és kir. konzulnak küldendők be. A közlésre elfogadott munkákat a szerkesztő bizottság a tudományos folyóiratoknál szokásos tételek szerint díjazza.

*** Nagy bányarobbanás.** (Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Temesvárról jelenti, hogy az aninabányai aszfaltbánya osztrák-magyar osztályának „Hungária” nevű aknájában hajnalban bányalégrobbanás történt. Az aknában 200 ember dolgozott. Délig 12 halottat, 35 súlyos sebesültet sikerült felszínre hozni.

*** Tünődés.** Halmay Lajos színházi titkár gondolataiba börtöltan ül asztala mellett.

— Min tünődik? — kérdi egy hítlapíró — talán azon, hogy a beszélő filmet hogyan csinálja meg?

— Dehogya is, felel a titkár, hanem azon, hogy mennyit adnának a szintársulatok nekem, ha nem csinálnám meg a beszélő filmet, amely tönkreteszli őket?

*** A vadhusforgalom szabályozása.** Az országos közéletmezezt vezető m. kir. miniszter rendelete folytán a rendőrkapitányi hivatal közhírré teszi, hogy Magyarország területén belül egy szarvas, egy vaddisznó, két dámvad, két őz, husz nyul, husz fogoly, husz fácán, valamint minden itt fel nem sorolt vad a mennyiségre való tekintet nélkül, továbbá 100 kg.-on alóli vadhusmennyiség szállítási igazolvány nélkül szállítható. E szerint tehát a fent felsorolt vadneműből az ott meghatározott mennyiségű vad és pedig úgy külön bármily mennyiség, továbbá bármely vadhusból 100 kilón aluli mennyiség az ország területén belül, úgy vasuton, mint hajón és pedig továbbá gépkocsin, tengelyen vagy bármely más módon szabadon szállítható. A fent felsorolt vadneműkből az itt meghatározott darabszámnál nagyobb mennyiség, valamint 100 kg.-on felüli vadhusmennyiség azonban vasuton, hajón, vagy gépkocsin a belföldi forgalomban is csak a szállítási igazolvánnyal szállítható. Nagyvárad, 1918. évi január hó 6-án. Rendőrtörök kapitányság.

*** Adományok a hadiárvak segélyalapjára.** Nagyvárad város árvaszékéhez a kiskorú hadiárvak segélyezésére újabban a következő adományok folytak be: Kláry Gyula 20, Gerő és Tsa 25, Róth Henrik 50, Mertz János 100, Radu Demeter gör. kath. püspök 100, Andrányi Károly 200, Nagyvárad-i sörgyár r.-t. 100, Diósi Lajos 90, Nagyvárad-i szükség tartalékkórházak parancsnoksága 180, özv. Gleiber Ignátné 10, Weisz Jakab magánzó 10, Örömy Gyula és Czillér Imre 20, m. kir. honvéd hadapródiskola al-tisztjei 23-60, Bernáth Géza és Feinsilbert Nusi 7-60 és Örömy Lola a hadiárvak javára rendezett házi kabaré jövedelme fejében 50 korona. Nagyvárad város árvaszéke a nemesszívű adakozóknak a kiskorú hadiárvak nevében ezuton is hálás köszönetét nyilvánítja.

*** Háborus karácsonyi ajándék.** Két diákforma fiúcska beszélget. Az egyik tőzött, pufók képű, a másik kopottas ruhájú, beesett arcú. A pufók képű a világ legboldogabb arckifejezésével üt rá a kis vézna vállára.

— Tudod-e Pista, mit kaptam karácsonyra? Találd ki!

— Biztosan könyvet, — felel a kis kopottas.

— Azt is, — meg új ruhát. Ugyán! Mát te mit kaptál, Pista.

A kis vézna a világ legőszintébb hangján adja meg a választ:

— Én új foltot a nadrágomra.

* Gimnázium, reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelőséggel előkészít Guttman S. Magyar-u. 9. sz.

* Szonka és huspácoláshoz só kapható a Csillaggyógyszertárban.

* Házaiktól istálló-trágyát saját igánkkal elhordatjuk. Értesítést kérünk: Vízvezeték-utca 52/b, telefon 1099.

* Nagyvárad Város szeszfőzdének irodája megnyílt. Kapuczinus-u. 11.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Jullskánél
lehet beszerezni!
Rákóczi-ut.(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek főúterében.
: : Telefonszám 827.

Színház.

Heti műsor:

Szombaton délután: Bánk-Bán.

Szombaton este: Gólem.

Vasárnap délután: Tavasz és szerelem.

Vasárnap este: Tessék szellőztetni. Bohózat. Bemutató előadás.)

Lejár a színházi bérlet.

— A színházi bérlők figyelmébe. —

A színház titkári hivatalában napról-napra szaporodnak azok a közönség köréből jött megkeresések, amelyek mind arról szólnak, hogy a színház vezetősége bérletet biztosítson a számunkra.

A színház vezetősége — természetesen — nem dönthet ezeknek a megkereséseknek a kérdésében mindaddig, míg tiszta képet nem nyer arról, hogy a régi bérlők közül ki tartja meg bérletét a második ciklusra?

Az első bérleti ciklus e hó 15, 16 és 17-én jár le és erre nézve kéri a színház vezetősége a bérlőket, hogy helyeik, illetve bérleteik meg- vagy nemtartása kérdésében döntve, bérleteiket ezideig váltsák ki, mert ezen az időn túl a színház vezetősége az új bérlők, illetve bérelni szándékozók részére fog a helyek fölött disponálni.

A mai előadások. Ma délután Kátóna jeles, örökszép történelmi drámája a Bánk-bán kerül színre, este pedig a pompás sikerű Gólem kerül színre.

Tavasz és szerelem. A kedves mesejü és édes zenéjü Tavasz és szerelem a maga bájos Schubert motivumaival, legközelebb vasárnap délután kerül színre.

Tessék szellőztetni! Az átlagos bohózatirodalom termékei fölött igen sok előnye van ennek a színpadi alkotásnak, amely kacagtató és vidám helyzetkomikumok mellett a meseszövében nem a fejtetőre állított helyzetekben merül ki, hanem humora inkább az értékes ötletgazdaságban nyilvánul. A Tessék szellőztetni! pompásan gördülő előadásban kerül színre és kétség-telenül husamosabb ideig kedvenc műsor-darabja lesz a közönségnek.

IRODALOM

P. Luis Coloma: Lappáliák.

Fordította: Trugly Margit. Különlenyomat a Magyar Kulturából. Budapest, 1916.

Ez a regény, melynek eredetije „Pequeñeces” cím alatt 1891-ben jelent meg, a jeles spanyol jezsuita regényírónak klasszikus becsü alkotása. Szatirikus irányregény, melynek háttérét a 70-es évek spanyolországi politikai mozgalmái képezik. A szerző, aki mielőtt a jezsuita-rendbe lépett, élénk szerepet játszott a politika- és közéletben, éles szíggal leplezi le benne a spanyol előkelő világot.

Ezért regénye nemcsak irodalmi szempontból volt jelentős alkotás, amennyiben kortársainak megmutatta az egészséges realizmus útját, hanem egyúttal merész, széles körben feltűnést keltő cselekedet is. Irodalmi jelességeinél fogva népszerűsége csakhamar túlterjed Spanyolország határain, a mi irodalmunkban is már ez a harmadik fordítása.

A regénynek értékét nem meseszövése, hanem az írónak nem közönséges megfigyelő és jellemzőképessége adja meg. A spanyol arisztokráciából való férfi- és nőalakja valamennyien meglepő élethűséggel vannak megrajzolva.

Különösen sikerült a regény főhősének, Curittának, ennek a romlott, vakmerő becsüvágyában mindenre képes nagyvilági aszszonynak alakja. akivel szemben nemes, fenséges, ideális lelkű nőnek típusát Villasis Marquesa képviseli. Épügy egyszersmindkorra emlékezetünkbe vésődnek a férfijellemek is, akinek rajzaiban az írónak humora is megnyilatkozik. Fogyatékosága a regénynek, hogy realizmusa, legalább a magyar fordításban, gyakran válik triviálissá és izléstelené.

A fordítás ellen sem folyékony, sem könnyedség, sem magyarosság szempontjából nem lehet kifogásunk.

A Színházi élet legújabb füzeté Blaha Lujza életéből közöl érdekes fényképfelvételeket és apróságokat. Közli Blaha Lujzának egy eddig ismeretlen dalocskáját. Rendkívül érdekesek a füzet divatképei. Az érdekes és változatos tartalma füzet ára 60 fillér.

A Cél legújabb füzeté a következő tartalommal jelent meg: Germanikus: Magyar külpolitika. Altenburger Gyula: A munkásokhoz. — Epilógus. Vargha Gyula: Itália. Dr Ospyáni Rónay Károly: A zsidó kérdéshez. Fábrián Géza: Óda a szívhez. Animó: Boldog újévet. Közgazdaság. M. Gy. A gazdasági közeledés kérdése. Szemle. M. Gy. Tarlózások a progresszív mezőkön. Innen-onnan. Irodalom Művészet. Császár Elemér: Herczeg Ferenc és Pekár Gyula elbeszélései. Előfizetési ár egész évre 12 korona. Egyes szám ára 1 korona.

A „Szent Család” (szerkesztőség és kiadóhivatal Győr, Kármeliták, előfizetési ára egész évre 4 korona) a következő tartalommal jelent meg: Hogyan nézheti már olyan sokáig az Isten? — A keresztény család prófétái látomásban. Kupa Dömötör. — Három kép Décsei Géza. — Melyik a helyesebb? P. Galavits Albert. — Verset írok most bánatos szelidet. Décsei Géza. — A prágai kis Jézus. Domonkos István. — Egyről-másról. — Látogatás. Max Moeller.

Fordította: Lám Frigyes. — Lélek kincstár. Irodalom.

Lepedár Milivoj versei. „Bánatprocesz-szió” címmel. Lapedár Milivoj főhadnagy, a nemrég feltűnt jeles költő versei most jelentek meg. A kötetre legközelebb visszatérünk.

Nyílttér.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros	8.-
Likör	8.-
Sörökészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vizeskészlet színes	8.-
Likörökészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály fehérr	8.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sótartó színes	5.-
Majolika vizeskanecó színes	5.-
K. nyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágvázák	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teakészlet színes aranyozással	25.-
Kávékészlet színes aranyozással	25.-
Feketes készlet színes aranyozással	25.-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70.-
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	25.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	35.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglaltban	5.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	5.-
Kávé	5.-
Köpdésze	5.-
Főzőlábos barna tüzálló füllel	5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képekteretek, : : Ablak üvegezés. : :

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísz műáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜSER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztítóso-
kat és átalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Vas és rézagyak

afrikai és lószőrmatracok,
amerikai és sudan-
agybetétek: összehajtos
agyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Bubla és Tarsa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő ó-borok.

Saját termesű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletesházikenyer. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezeti
VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január
1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletek, — dacára a nehéz meg-
éltetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek
még most is a hivatalos órák alatt a szövet-
kezet helyiségében (Szigligeti Dezső-u. 5. sz. a.) Egy
üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki
annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj
üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat
feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a
reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 1/3 részéig a szö-
vetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely
3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, érték
papírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a
tagok között osztatik fel, s kiki heti betéte arányá-
ban részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés
jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat leg-
magasabb kamattal kamatoztatja. Tőkekamatadót a
szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy
felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a
csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet
igazgatósága.

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFA-utca 5.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
..... és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálak Tungram-égőt
állandóan raktáron.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

NAGYVÁRAD VARGS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Telefonja 514.

Telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák dímentesen házhoz szállítanak.
Elvégeztünk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
latok.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.